7/8121

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.0.APK.0.23.300- 1651
Konu : Yazılı Soru Önergesi

20 AĞUSTOS 2002

12345

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 05.08.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-16506 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Sayın Teoman Rıza GÜNERİ'nin tarafıma tevcih ettiği 7/8121-16551 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğünün 99'uncu maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
EK 1- Önerge Cevabı
(4 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : T.B.M.M. Bşk.
Bilgi : Başbakanlık

KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN TEOMAN RIZA GÜNERİ'NİN YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI (7/8121-16551)

SORULAR :

Konya Ilgın Termik Santral Projesi'ni yürüten Amerikan PSEG Global, North American Coal Corp, Konya Ilgın Üretim Tic.A.Ş., enerji sektöründe Türkiye aleyhine ilk tahkim davasını 300 milyon dolarlık tazminat istemiyle açmışlardır.

SORU 1 :

Bu tazminat süreci hangi noktadadır?

CEVAP 1 :

Bakanlığım ile Şirket arasında mevcut İmtiyaz Sözleşmesi çerçevesinde uyuşmazlıkların Danıştay Başkanlığı nezdinde görüşülmesi gerekirken, Şirket, 20.04.1988 tarih ve 20145 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3533 Sayılı "Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Dair Anlaşmanın ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun" çerçevesinde Uluslararası Tahkime başvurmuştur.

International Centre For Settlement of Investment Dispute (ICSID) kurallarına göre tahkim süreci başlamış olup, söz konusu sürecin bir gereği olarak konuya ilişkin savunmanın yapılmasını temin etmek üzere ABD'de mukim bir hukuk bürosu ile sözleşme yapılmıştır.

SORU 2 :

Tazminat isteme noktasına niçin gelinmiştir? Yatırımla ilgili yapılan imzaların gereği neden yerine getirilmemiştir?

CEVAP 2 :

Birinci soruda da belirtildiği üzere, Bakanlığım ile Şirket arasında sadece İmtiyaz Sözleşmesi imzalanmış olup, bu sözleşmede belirtilen ve Şirket sorumluluğunda olan diğer anlaşmaların hiçbiri imzalanmamıştır. Bu anlaşmalardan en önemlisi olan, mülga Türkiye Elektrik Üretim İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü (TEAŞ) ile Enerji Satış Anlaşması yapılmamıştır.

Ayrıca, İmtiyaz Sözleşmesi kapsamında Şirketin maden sahasında ilave çalışmalar yapması öngörülmüş ve Şirket bu çalışmalarını 03.12.1997 tarihinde tamamlayarak

789,4 milyon ABD Doları olan toplam yatırım tutarını, 361,6 milyon ABD Doları arttırarak toplam 1,16 milyar ABD Doları'na yükseldiğini Bakanlığıma bildirmiştir. Buna göre yapılan çalışma ve değerlendirme sonucu tarifenin değiştirilmemesi kaydıyla santral kurulu gücünün 425 MW brütten 500 MW brüte çıkarılması ve revize maden planından kaynaklanan 361,6 milyon ABD Doları artışın bu şekilde karşılanması kararlaştırılmış ancak bu durum Şirket tarafından kabul edilmediği için bir ilerleme kaydedilmemiştir.

İmtiyaz Sözleşmesi gereğince sözleşmenin yürürlüğe girmesini müteakip 18 aylık zaman zarfında diğer anlaşmaların tamamlanması gerekmekteydi. Ancak Şirket, bu süreç içerisinde ek anlaşmaları tamamlama ve Hazine Garantisi alınması işlemini gerçekleştirememesi nedeniyle, İmtiyaz Sözleşmesi gereğince ilk süre uzatımı talebinde bulunmuş olup, Bakanlığımca da Şirkete 6 aylık ek süre tanınmıştır.

Şirket tarafından 1 Şubat 2002 tarihinde, ikinci ve son kez süre uzatımı talebinde bulunulmuş ancak bu istek, İmtiyaz Sözleşmesinin 8. Maddesi kapsamında yapılan revize maden çalışması sonrasında yatırım tutarının artması ve bunun zaten yüksek olan tarifenin daha da yükselmesine neden olacak şekilde tarifeye yansıtılması konusunda mutabakat sağlanamaması nedeniyle bu konuda ilerleme kaydedilememiştir.

8 Eylül 2001 tarihi itibariyle sözleşme ile Şirkete tanınan ek anlaşmaları tamamlama ve Hazine Garantisi alınması için tanınan tüm süreler sona ermiştir.

Şirketin kati teminat mektubu süresi 23 Şubat 2001 tarihinde sona ermiş olup, teminat mektubu yenilenmemiştir.

Aşağıda da açıklandığı üzere, projeye Hazine Müsteşarlığı'nca Hazine Garantisi verilmeyeceğinin belirtilmesi ve yine projenin 4628 Sayılı Kanun'da yapımı kararlaştırılan 29 proje arasında yer almaması nedeniyle projeye ilişkin işlemlere devam edilememiştir.

Bunun üzerine Şirket konuyu Uluslararası Tahkime götürmüş ve tazminat talebinde bulunmuştur.

SORU 3 :

Bu proje, neden başlangıcından sonra bir süre askıya alınmış, Hazine Garantisi dışına çıkarılmış ve iptal edilmiştir?

CEVAP 3 :

Proje, hiçbir zaman Bakanlığımca askıya alınmamıştır. Ancak Şirket, Danıştay tarafından onaylanarak Bakanlığıma gönderilen İmtiyaz Sözleşmesinin imzalanabilmesi için gerekli olan teminat mektubunu bir yıllık gecikme ile Bakanlığıma teslim etmiş ve bunun sonucu olarak anılan bir yıl boyunca Projeye dönük olarak işlem tesis edilememiştir. Bütünüyle Şirket sorumluluğunda olan söz konusu gecikme sonucunda, İmtiyaz Sözleşmesi 08.03.1999 tarihinde imzalanmıştır.

Şirket, Özel Hukuk Hükümlerine tabi sözleşme yapmak üzere yeni yasal düzenlemeyi beklemiştir. 4501 sayılı Kanunun 02.02.2000 tarihinde yayımlanması sonrası özel hukuk hükümlerine tabi sözleşme imzalamak isteyen tüm proje sahiplerinden, projelerinde Bakanlığım lehine iyileştirme yapması istenmiştir. Söz konusu iyileştirme Şirket tarafından yapılmamış ve bu nedenle özel hukuk hükümlerine geçiş için gerekli olan işlemlere devam edilememiştir.

2000 yılında Hazine Müsteşarlığı'nca projeye Hazine Garantisi verilmeyeceği açıklanmış ve 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun Geçici 8'inci Maddesinde yapımı kararlaştırılan 29 adet proje arasına bu proje alınmamıştır. Bu nedenle, projeye ilişkin işlemlere hem proje sahibi şirketin yukarıda açıklandığı üzere yükümlülüklerini yerine getirmemesi hem de Hazine Garantisi verilmesi hususunda Hazine Müsteşarlığı'nın yaklaşımı ve nihai olarak da 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda yer alan hükümler nedeniyle devam edilememiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin, söz konusu maddeyi iptaline ilişkin olarak 18.04.2002 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan gerekçeli kararı sonrasında, Konya Ilgın Termik Santral Projesi de mevcut sözleşmeler kapsamına dahil edilmiş olup, bu ve buna benzer durumdaki Yap-İşlet-Devret (YİD) projelerine ilişkin çalışmalara devam etme imkanı doğmuştur.

Öte yandan, Şirket ile Bakanlığım arasında imzalanmış olan İmtiyaz Sözleşmesi iptal edilmemiştir.

SORU 4 :

Bu 300 milyonluk tazminatla Konya için önemli projeler olan Eti Alüminyum Tesislerinin modernize edilmesi ve Mavi Tünel gibi projelerin değerlendirilebileceği göz önüne alındığında; böyle bir tazminat hadisesi Hükümetinizce ne derece rasyonel değerlendirilmektedir?

CEVAP 4 :

Öncelikle bir hususun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Bahsi geçen 299 milyon ABD Doları tutarındaki tazminat Şirketin talebi olup, bu miktarın 279 milyon ABD Doları kar mahrumiyeti (kazanç kaybı), 20 milyon ABD Doları ise proje harcamalarına yöneliktir.

Yapımına başlanmamış ve herhangi bir ilerlemenin kaydedilmediği söz konusu projeye dönük olarak tazminat talep edilmesinin kabul edilebilir olmadığı ve bu talebin hukuki dayanaktan yoksun olduğu, bu nedenle böyle bir tazminatın ödenmesinin söz konusu olmayacağı düşünülmektedir.

Bu nedenle, ödenmesi söz konusu olmayacağı düşünülen bir meblağ üzerine spekülasyon yapılmasının uygun olmayacağı düşünülmektedir.